TE TĀHUHU O TE MĀTAURANGA
Ministry of Education

Hautau Pātata

Te kaupapa: Te Hautau **Te whenu:** Te Tau me te Taurangi: Taumata 3–4

Hei whakamārama

He tauira ngohe tēnei, hei aromatawai i te mōhio o te ākonga ki te hautau. Mā te āta mātakitaki me te āta whakarongo a te pouako ki te mahi a te ākonga, e mōhiotia ai te taumata o te ākonga, ngā wāhi e pakari ana, me ngā wāhi hei whakapakari ake.

I ētahi wā, mā te whakawhitiwhiti kōrero, mā te paku whakamārama rānei a te pouako, e kite ai te ākonga i te rautaki, i te huarahi rānei hei whakaoti i te ngohe.

E tika ana kia taunga te ākonga ki tēnei mea te whakaoti rapanga, te wetewete i ngā kōrero me ngā tohutohu, te āta whakaaro i te rautaki e hāngai ana, me te tūhonohono anō i ngā maramara mātauranga kei roto i tōna hinengaro. Koirā te āhua o tēnei ngohe aromatawai.

Me tuku kia mahia tēnei ngohe aromatawai i muri i ngā akoranga e hāngai ana ki te hautau, kaua e tuku mātao noa iho.

Kei ēnei pukapuka ētahi kōrero hei āwhina i a koe:

- Te Pukapuka Tuarua o Te Poutama Tau ***Te Uiui Aromatawai***. Ko ngā kōrero whānui e pā ana ki te aromatawai pāngarau.
- ***Whanaketanga Pāngarau: He Aratohu mā te Pouako***. Ko ngā kōrero me ētahi tauira ngohe e hāngai ana ki ngā Whanaketanga Pāngarau.
- Te Pukapuka Tuawhitu o Te Poutama Tau ***Te Hautau, te Tau ā-Ira me te Ōrau***. Ko ngā kōrero whānui e pā ana ki ngā huatau matua o te hautau.

Ngā tohutohu

Whakaaturia te kāri, ākene pea me pānui tahi me te ākonga, **kia mārama ai ngā kōrero**.

Hoatu he wā hei whakaoti mā te ākonga i ngā pātai.

Tonoa te ākonga kia whakamārama i āna mahi. Whakaahuangia 'Te Whārangi Aromatawai mā te Pouako', hei tuhi māu i āna whakamārama, me ō whakaaro, ō whakataunga aromatawai.

Āta tirohia ngā kōrero kei te whārangi 'Hei Ārahi i te Aromatawai' hei āwhina i a koe ki te whakatau i te taumata e hāngai ana ki ngā otinga a te ākonga. Kei tēnei whārangi te ngako o te pāngarau e hāngai ana ki tēnei ngohe, me ngā tauira whakamārama a ngā ākonga.

Me mātua mōhio te ākonga

- ki te raupapa hautau
- ki te whakatairite hautau
- ki te whakarea hautau ki te 10
- ki te whiriwhiri hautau ōrite
- ki te whiriwhiri tauwehe pātahi
- ki ngā meka whakareatanga ki te 10 × 10 me ngā meka whakawehenga e hāngai ana

Ngā kupu pāngarau e hāngai ana

hautau, manokaramu, pātata, raupapa, tapeke, tīpako

Ngā kupu e hāngai ana ki te horopaki

poro tīhi

Ngā rauemi

- te kāri ngohe
- he rauemi hautau mēnā e hiahiatia ana, pērā i te Ngaku Hautanga (Rauemi Tārua 7-7)

Ētahi ngohe whakaako e hāngai ana

Te Poutama Tau: Pukapuka Tuawhā

- Kei a Wai te Keke Nui? (wh.42)
- Ngā Hautanga ki te Rārangi Tau (wh.46)
- Te Raupapa Hautau (wh.49)
- Ngā Hautau Waetahi-kore (wh.59)

Te Poutama Tau: Pukapuka Tuawhitu

- Hautau Waenganui (wh.115)

Te Poutama Tau: Pukapuka Tuawaru

- Ngā Hautanga kei roto i te Tahi (wh.11)
- Te Whakatau Tata i ngā Hautau (wh.44)
- He Rārangi Hautau (wh.52)

He tauira pātai hei kukume whakaaro

- Whakamāramahia ngā mahi i oti i a koe i tō hinengaro. He aha tō mahi tuatahi? He aha tō mahi tuarua?
- He aha koe i whiriwhiri ai i tēnā i te tuatahi?
- E mōhio ana koe ki tētahi atu rautaki e hāngai ana ki tēnā pātai?
- Me pēhea te whakaatu i tō mahi ki tētahi pikitia?
- He aha koe i mōhio ai he nui ake tērā i te kotahi?
- He aha i nui ake ai tēnā hautau i tēnā?

Te pātai	Kaupae 6 (Whanaketanga 3a/3e)	Kaupae 7 (Whanaketanga 4a)
1. Tuhia tētahi hautau he paku nui ake i te kotahi. Whakamāramahia tō hautau me tōna paku nui ake i te kotahi.	E mōhio ana ki te tikanga o te taurunga me te tauraro o tētahi hautau hei whakaatu i tōna rahi. Arā, me nui ake te taurunga i te tauraro kia nui ake ai te hautau i te kotahi. **3a**→ E mōhio ana mēnā he pātata te taurunga me te tauraro o te hautau, ka pātata te hautanga ki te kotahi. **3e**→	
2. Tuhia kia tekau ngā hautau kei waenganui i te tahi me te hautau i tuhia e koe i te pātai tuatahi.	Ka whakamahia he rauemi ōkiko (pērā i te ngaku hautanga) hei kimi i ngā hautanga waenganui. **3a**→	Ka whakamahia te hautau ōrite hei whakatairite hautau. Hei tauira: $1 < 1\frac{2}{17} < 1\frac{1}{8}$, nā te mea $\frac{1}{8} = \frac{2}{16}$ **4a**→
3. Kua 11 ināianei ngā hautau. Raupapahia ēnei hautau mai i te iti ki te rahi.	Ka whakamahia te mōhio ki te raupapatanga hautau he ōrite te tauraro. Hei tauira: **3a**→ $1\frac{1}{100}, 1\frac{2}{100}, 1\frac{3}{100}, 1\frac{4}{100} \ldots$ Ka whakamahia te mōhio ki te raupapatanga hautau waetahi. Hei tauira: **3e**→ $1, 1\frac{1}{10}, 1\frac{1}{9}, 1\frac{1}{8}, 1\frac{1}{7}$	
4. Tīpakona te hautau kei waenganui o te raupapa. Mēnā koirā te taumaha manokaramu (kg) o tētahi poro tīhi, e hia manokaramu te taumaha o ētahi o aua poro tīhi tekau?	Ka whakamahia he rauemi ōkiko (pērā i te ngaku hautanga), ka tuhi pikitia rānei hei whakarea i te hautau ki te 10. **3a**→ Ka wāwāhia te tau hanumi ki tōna tauoti me tōna hautau, ā, ka whakarea i ia wāhanga ki te 10. **3e**→	Ka hurihia te tau hanumi hei hautau nui ake i te kotahi, ka whai ai i te hatepe mō te whakarea hautau, me te whakamārama anō i te hatepe. Hei tauira: **4a**→ $1\frac{3}{20} \rightarrow \frac{23}{20} \times 10 = \frac{230}{20} \rightarrow 11\frac{10}{20} = 11\frac{1}{2}$
5. Tīpakona tētahi atu o ngā hautau. Whiriwhiria te hautau hei tāpiri atu ki te hautau i tīpakona e koe, kia eke ai te tapeke ki te 2.	Ka whakamahia he rauemi ōkiko (pērā i te ngaku hautanga), ka tuhi pikitia rānei hei whiriwhiri i te tau tāpiri. **3a**→ Ka whakamahia te mōhio ki te maha o tētahi hautanga kei roto i te kotahi. Hei tauira: $1\frac{3}{17} + \frac{14}{17} = 2$, nā te mea 17 ngā hau-tekau mā whitu kei roto i te kotahi. **3e**→	

Te Whārangi Aromatawai mā te Pouako

Hautau Pātata: Taumata 3–4

Te pātai	Ngā aromatawai a te pouako
1. Tuhia tētahi hautau he paku nui ake i te kotahi. Whakamāramahia tō hautau me tōna paku nui ake i te kotahi.	
2. Tuhia kia tekau ngā hautau kei waenganui i te tahi me te hautau i tuhia e koe i te pātai tuatahi.	
3. Kua 11 ināianei ngā hautau. Raupapahia ēnei hautau mai i te iti ki te rahi.	
4. Tīpakona te hautau kei waenganui o te raupapa. Mēnā koirā te taumaha manokaramu (kg) o tētahi poro tīhi, e hia manokaramu te taumaha o ētahi o aua poro tīhi tekau?	
5. Tīpakona tētahi atu o ngā hautau. Whiriwhiria te hautau hei tāpiri atu ki te hautau i tīpakona e koe, kia eke ai te tapeke ki te 2.	